

## Európske záležitosti v roku 2019

V kontexte členstva Slovenskej republiky v Európskej únii a v Európskom spoločenstve pre atómovú energiu (EURATOM) **ÚJD SR počas celého roka 2019 zastrešoval európsku agendu v oblasti mierového využívania jadrovej energie**, zabezpečoval úlohy a plnil záväzky, ktoré mu z tohto členstva vyplývajú. Zástupcovia ÚJD SR pravidelne participovali na rokovaníach v pracovných skupinách Rady EÚ i na zasadnutiach pracovných výborov a skupín Európskej komisie, kde ako experti v oblastiach dotýkajúcich sa kompetencií ÚJD SR, najmä vo vzťahu k záväzkom a činnostiam vyplývajúcim zo Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Zmluva o EURATOM), hájili záujmy SR.

Jednou z najvýznamnejších pracovných skupín Rady EÚ z pohľadu jadrovej bezpečnosti je **Pracovná skupina pre atómové otázky (PS ATO)**. V roku 2019 Pracovná skupina pre jadrové otázky zasadala osemnásťkrát. **V I. polroku 2019 Rade EÚ predsedalo Rumunsko (RO PRES)**. Frekvencia zasadnutí PS ATO pod vedením RO PRES bola pomerne intenzívna vzhľadom na obsiahlu agendu a najmä na diskusiu k návrhu **Záverov Rady na posilnenie bezpečnosti jadrových zariadení prostredníctvom lepšej fyzickej ochrany**. Išlo o problematiku iniciatívu RO PRES, ktorú väčšina členských štátov vrátane SR odmietla a nepodporila. Naopak širokú podporu následne mali diskutované a prijaté **Závery Rady k neenergetickému využitiu jadrových a radiačných technológií**. Na požiadanie RO PRES boli k tejto problematike poskytnuté z každej členskej krajiny (vrátane SR) tri príklady dobrej praxe, ktoré RO PRES následne zosumarizovalo a zdokumentovalo vo zverejnenej súhrnnej brožúre. Zároveň počas RO PRES pokračovali diskusie a následne boli PS ATO i Radou **v marci 2019 prijaté Závery Rady k prvému tematicky zameranému partnerskému hodnoteniu týkajúceho sa jadrovej bezpečnosti**, ktoré majú na najvyššej politickej úrovni vyzdvihnúť tento hodnotiaci proces a podnietiť členské štáty EURATOM-u k vypracovaniu národných akčných plánov a k praktickej implementácii identifikovaných zlepšení. **V II. polroku 2019 Rade EÚ predsedalo Fínsko (FI PRES)**, ktoré nadviazalo tematicky na RO PRES v téme neenergetického využitia jadrových a radiačných technológií a prišlo s iniciatívou návrhu **Záverov Rady na nakladanie s rádioaktívnym odpadom v oblasti neenergetického využitia jadrových a radiačných technológií a aplikácií**. Zároveň sa v rámci PS ATO v roku 2019 začala príprava na 8. posudzovacie zasadnutie k Dohovoru o jadrovej bezpečnosti, ktoré sa uskutoční na jar 2020 v Medzinárodnej agentúre pre atómovú energiu vo Viedni. V tejto súvislosti Európska komisia vypracovala svoju 8. správu Spoločenstva EURATOM, boli spracované návrhy otázok k správam tretích štátov a pripravujú sa návrhy odpovedí na otázky, ktoré dostalo Spoločenstvo EURATOM k svojej správe.

V marci 2019 **plenárne zasadnutie Európskej skupiny na vysokej úrovni pre jadrovú bezpečnosť (ENSREG)** na svojom 38. zasadnutí zvolilo do funkcie predsedu na nasledujúce obdobie **Ing. Martu Žiakovú, CSc., predsedníčku ÚJD SR**. Skupina ENSREG počas roka 2019 v spolupráci s Európskou komisiou pokračovala vo vyhodnocovaní historicky prvého tematicky zameraného partnerského hodnotenia členských štátov EÚ vykonaného podľa smernice Rady 2014/87/EURATOM, ktoré sa uskutočnilo v máji 2018. **Jadrové elektrárne v Slovenskej republike z hľadiska stanovených cieľov vo vzťahu k starnutiu boli hodnotené veľmi dobre**. V nadväznosti na prijaté závery **ÚJD SR v spolupráci s prevádzkovateľom vypracoval a zaslal Európskej komisii v II. polroku 2019 Národný akčný plán** za účelom adresovania zistení a výsledkov s cieľom ďalšieho skvalitnenia a riadenia manažmentu starnutia jadrových elektrární. V júni 2019 Európska komisia v spolupráci s ENSREG

zorganizovala v Bruseli v poradí **5. konferenciu ENSREG o jadrovej bezpečnosti**. Cieľom konferencie bolo prezentovať situáciu v oblasti jadrovej bezpečnosti v Európe a vo svetovom kontexte. Témy konferencie reflektovali na výsledky a skúsenosti z uskutočnených partnerských hodnotení v riadení starnutí jadrových elektrární v členských štátoch EÚ, dotýkali sa vyradovania jadrových zariadení, štandardizácie dodávateľskej sféry/reťazca a riadenia vedomostí a zručností v jadrovej oblasti. Ďalšia konferencia ENSREG bude organizovaná v roku 2021.

Ďalšie aktivity v rámci skupiny **ENSREG** a jej podskupín boli v roku 2019 zamerané na najmä na pokračovanie monitorovania prijatých opatrení a na implementáciu odporúčaní vyplývajúcich z uskutočnených partnerských posúdení v rámci záťažových testov (Akčný plán) realizovaných po jadrovej havárii vo Fukušime. **Aktuálny odpočet plnenia Akčného plánu bol za SR zaslaný Európskej komisii koncom roka 2019.**

V decembri 2019 Európska komisia zverejnila tretiu **Správu Komisie Európskemu parlamentu a Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru o vykonávaní smernice Rady 2006/117/EURATOM o dozore a kontrole pri preprave rádioaktívneho odpadu a vyhorelého jadrového paliva zo strany členských štátov**, ktorú Európska komisia vypracovala na základe národných správ členských štátov, vrátane Slovenskej republiky. Správa zahŕňa prepravy za obdobie rokov 2015 – 2017.

Rovnako v decembri 2019 Európska komisia zverejnila v poradí druhú **Správu Komisie Rade a Európskemu parlamentu o pokroku pri vykonávaní smernice Rady 2011/70/EURATOM, o inventári rádioaktívneho odpadu a vyhorelého paliva na území Spoločenstva a o prognóze budúceho vývoja**, ktorú Európska komisia vypracovala na základe národných správ členských štátov, vrátane Slovenskej republiky. Slovenská republika si plní všetky záväzky, ktoré jej z predmetnej smernice vyplývajú.

Ešte v apríli 2018 JAVYS, a. s. postúpil na ÚJD SR všeobecné údaje vypracované v súlade s príslušnými prílohami odporúčania Komisie 2010/635/EURATOM na notifikáciu Európskej komisii **podľa čl. 37 Zmluvy o EURATOME** vo veci *Dobudovania skladovacej kapacity medziskladu vyhorelého jadrového paliva v lokalite Jaslovské Bohunice*. Dokumentácia bola v priebehu roku 2019 opätovne posúdená, pričom bola vznesená požiadavka na jej prepracovanie a doplnenie. Po jej kompletizácii bude dokumentácia zaslaná Európskej komisii.

V priebehu roka 2019 pokračovala vo svojej činnosti **medzirezortná koordinačná skupina na koordináciu úloh vyplývajúcich z článkov Zmluvy o EURATOME**, ktorá bola na ÚJD SR zriadená na základe uznesenia vlády SR č. 442/2006. V priebehu roka sa uskutočnili dve zasadnutia, a to v máji a v decembri 2019. Na rokovaníach sa diskutovali aktuálne témy, napríklad k *Oznámeniu Komisie k efektívnejšiemu a demokratickejšiemu rozhodovaniu v oblasti energetiky a klímy*, z ktorého vyplýva snaha o zmenu a demokratizáciu rozhodovacích procesov v rámci Zmluvy o EURATOME, k plánovaniu misie ARTEMIS, k EÚ taxonómii a ďalšie. V budúcom roku bude skupina pokračovať vo svojej činnosti a riešiť aktuálne otázky.